

Szimbólumokba rendezett, egyetemes tapasztalat

Kiss Márta
(1974, Budapest)
festőművész

Kiss Márta festőművész a klasszikus festészet eszközeivel fogalmaz meg a mai világunkat érintő jelenségeket. Számos sikeres kiállítás és több éves indonéziai tartózkodás után budapesti műtermében dolgozik.

– Beszélj a kezdetekről, az iskoláidról! Kik voltak számodra a meghatározó mesterek, példaképek?

– Gimnazista koromban kezdtem el rajzolni először Üveges Gábor, majd Göbolyös Gyula rajzsakköreim, rajzóráim. Nagyon sokat jelentettek ezek a rajzórák, két különféle megközelítés volt, de mindkettő nagyon izgalmas. Teljesen beszippantott a látvány leképezésével foglalkozó világ. Az érettségi után szerettem volna még Gyulától tanulni, így elvégeztem a Képző- és Iparművészeti Szakközépiskola esti tagozatát. Ezek alatt az évek alatt érlelődött meg bennem, hogy mivel is akarok foglalkozni. A Kisképzőben ötvös szakra mentem, és miután fél évig dolgoztam egy ötvösműhelyben, rájöttem, hogy ez nem az én utam. Egy nyáron kőszobrász-restaurátor anyámnak segítettam az ócsai református templom helyreállítási munkáiban, ahol festő restaurátorok is dolgoztak a templom freskóin. Szüleim kőszobrászok, de engem sosem érdekelt igazán a szobrászat, mindig is a képek és a színek világa vonzott. Nagyon megérintett a képrestaurálás gondolata, és eldöntöttem, hogy restaurátor leszek. Céltudatosan készültem a felvételire, és mire befejeztem a Kisképzőt, fel is vettek a festőrestaurátor szakra. Csodálatos tanáraim voltak itt, Menráth Pétertől és Görbe Katalintól kiemelkedően

sokat tanultam, de megannyi tanárt említhetnék. Nem beszélve arról a sok régi nagy festő-mesterről, akiknek a képeit évekig másoltam. Elmélyült és munkával telt öt év volt ez az egyetemen. Rengeteget köszönhetek az itteni tanulmányaimnak, és egyáltalán annak a szemléletnek, amit restaurátorként tanultam. A képhez való közelítés alázatát, a türelmet, a tervezést, a megértést. Én tényleg úgy készültem, hogy restaurátor leszek, de az élet mást hozott. Rögön a diploma után magánéleti ügyek miatt Chicagóba mentem, és fél évig maradtam ott. Az Amerikában töltött idő gyökeres változást hozott bennem. Sok olyan dolog történt, ami abba az irányba terelt, hogy saját képeket kezdjek el festeni. Ha Magyarországon maradok, ez meg sem fordult volna a fejemben, de a szabad amerikai közeg beindított valamit. Sőt, több vízióban megláttam, hogy mivel kell foglalkoznom az életemben.

– Milyen víziókban?

– Volt például egy álmom. Egy épület legfelső emeletén járok, és a folyosó végén találok egy szobát, aminek a falai üvegből vannak. Odamegyek, benézek, és rengeteg festményt látok. Be akarok menni, megnézni a képeket, de az üvegajtó zárva van. Azzal kelek fel, hogy meg kell találnom a kulcsot. Ez az álom nagy hatással

volt rám, és közrejátszott abban, hogy tényleg elkezdtem festeni a saját képeimet.

– *Chicago mellett Jáván is hosszabb időt: két és fél évet töltöttél. Milyen fontos élmények értek ott?*

– A tér, az idő és a pozitív értelmű magány. Ösztöndíjasként kerültem Jávára, gamelán zenét tanultam, de mellette volt alkalmam festeni is, sőt, idővel egyre nagyobb teret kapott a festés. Azt festettem, amit akartam, senki nem szólt bele, a kísérletezéshez és a belső kutatáshoz megvolt minden háttér. Jáva persze önmagában egy hatalmas élmény volt.

– *Festészeti világod hangsúlyos karakterjegyei a posztimpresszionizmusra emlékeztető erős, nyers színek, a megfagyott pillanatok motívuma, az egy mástól hangsúlyosan elkülönített testek és tárgyak lebegése, valamint perspektíva helyett gyakran alkalmazol stilizált térábrázolást. Sturcz János a meditatív önmegismerést emelte ki munkáid kapcsán, Lackfi János groteszk emberi történetek gyűjteményeként mutatta be alkotásaid, Feledy Balázs festményeid spirituális atmoszféráját emelte ki. Mi a te saját megfejtésed a munkáidra vonatkozóan?*

– Nehéz lenne tömören összegezni. Az idézett kiemelések érvényesek, mind egy-egy olvasata a festézetemnek. Fontosnak találom a képeim személyes jellegét, azt, hogy a belső világomból, megéléseimből táplálkoznak, ugyanakkor a világ megfigyeléséből és régi mesterek, illetve különféle kultúrák megközelítéséből, megfejtéseiből is. Azonban a személyesen túl érdekel a kollektív emberi tapasztalat, mindaz, ami szimbólumokba rendezhető.

– *Hogyan születik meg benned egy ötlet, és milyen festészeti technikával valósítod meg?*

– Motívumokkal dolgozom. Ezeket különféle módokon gyűjtögetem és raktározom magamban. Képnézegetés közben ér egy benyomás, vagy elcsípek egy mozdulatot, arckifejezést, ami megérint, és így tovább. Emellett érdekelnek a mítoszok, a kollektív történetek, ebből adódhat, hogy szeretek szimbólumokban gondolkodni. Izgalmasnak találom, amikor a képbe

sokféle jelentés sűrűsödik. A különféle módokon elraktározott motívumok és benyomások olykor egész váratlanul alakulnak bennem képpe. Kicsit hasonlít ez az álmodáshoz, de ezekhez a belső képekhez tudatosan is hozzányúlok. A felmerülő ötleteket alaposan megkomponálom, kitalálom, előre megrajzolom. Amikor leülök a friss vászon elé, a kép legtöbbször már kész van a fejemben. A képi gondolkodásomhoz és az alkotói folyamataimhoz az olaj technikát találtam a legmegfelelőbbnek.

– *Mín dolgozol most, és mik a jövőbeli tervek?*

– Néhány éve rátaláltam valamire, ami nagyon elkezdett foglalkoztatni: a képre való ráhírmzés. Mindig is érdekelt, hogy a képeimen megjelenítsék más világokat, olyanokat, amelyek a hétköznapi érzékelés számára nem elérhetőek. A hírmzés alapvetően díszítő funkciót lát el, de én más lehetőséget találtam benne. A képre való öltöztetés meg tud nyitni egy új teret, egy új értelmezési szintet. Ezzel kezdtem el kísérletezgetni. Tavaly év végén volt egy kiállításom, ahol ezek a hírmzett képek már láthatóak voltak, de egy csomó téma még bennem van, amiket körül szeretnék járni. Most egy újabb hírmzett képes sorozaton dolgozom. Idén szeptemberre terveztünk egy kiállítást az Ady 25 Galériában, de a járványhelyzet következményei miatt a kiállítást jövő tavaszra halasztottuk.

Oláh Mátyás László

Oláh Mátyás László
(1975, Budapest)
festő- és szobrászművész,
Strabag művészeti díjas